

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 26^{ΗΣ} ΜΑΪΟΥ 1983

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΠΑΛΛΑΝΤΙΟΥ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

‘Ο Ἀκαδημαϊκὸς κ. **Θεμιστοκλῆς Διαννελίδης**, παρουσιάζων τὴν κατωτέρω μελέτην, λέγει τὰ ἑξῆς :

Κύριε Πρόεδρε,

Ἔχω τὴν τιμὴ νὰ σᾶς παρουσιάσω μελέτη τῶν κυρίων Βασιλείου Παπαναστάση καὶ Ἄθαν. Γιαννακοπούλου καὶ τῶν συνεργατῶν των Π. Ράπτη, Β. Νίκου, Δ. Μπαλάσκα καὶ Π. Μανώλη.

‘Ο κ. Παπαναστάσης, πτυχιούχος Δασολογίας τοῦ Α.Π.Θ. καὶ διδάκτωρ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κλάδου φυσικῶν πόρων τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Berkeley Καλιφορνίας, εἶναι ἄμισθος ἐπίκουρος Καθηγητῆς στὴ Δασολογικὴ Σχολὴ τοῦ Α.Π.Θ. καὶ ὑπηρετεῖ στὸ Ἰδρυμα Δασικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας. Τὸ 1977 ἐβραβεύθη ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν μὲ τὸ βραβεῖο Ἐμμ. Μπενάκη, γιὰ ἐργασία ποὺ ἐξετέλεσε μὲ τὸν κ. Ἀλεξάνδρῃ, τοῦ ἰδίου Ἰνστιτούτου, μὲ θέμα «Ἀποτελεσματικότης ἀζωτούχου λιπάνσεως εἰς τὰ ἡμιορεινὰ λιβάδια τῆς Βορείου Ἑλλάδος».

‘Ο κ. Γιαννακόπουλος εἶναι διδάκτωρ τῆς Κτηνιατρικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ., πτυχιούχος Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἔχει master of science ζωικῆς παραγωγῆς τοῦ Πανεπιστημίου Reading τῆς Ἀγγλίας. Λέκτωρ στὴν Κτηνιατρικὴ Σχολὴ Θεσσαλονίκης.

Ἡ μελέτη — τὴν ὁποία σᾶς παρουσιάζω — ὑπεβλήθη πρὸ μακροῦ στὴν Ἀκαδημία γιὰ νὰ κριθῆ πρὸς βράβευση, ἐπειδὴ ὅμως αὐτὴ δὲν ἦτο τότε δημοσιευμένη, δὲν ἐλήφθη ὑπ’ ὄψιν (λόγος τυπικός).

Ἡ μελέτη ἀφορᾷ στὴ λιβαδοκτηνοτροφικὴ ἀνάπτυξη περιοχῆς Ἀγρᾶφων Εὐρυτανίας. Τὴν ἐκπόνηση τῆς μελέτης ἀνέθεσε στοὺς συγγραφεῖς τὸ 1980 τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας, τὸ ὁποῖο καὶ τὴν ἐνέκρινε μετὰ τὴν ἀποπεράτωσή της. Ἡ Ἑταιρεία ἀγροτικῆς ἀναπτύξεως «Εὐρυτανία Α.Ε.» χρηματοδότησε τὴ δημοσίευσή της σὲ ἀπλὴ μορφή — ὅπως αὐτὴ εὐρίσκεται ἐνώπιόν σας — εἰς ἐλάχιστα ὅμως ἀντίτυπα, γιὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐφαρμογὴ της.

Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ προτύπου ὁλοκληρωμένης μελέτης ποὺ μπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόδειγμα γιὰ τὴ σύνταξη παρομοίων μελετῶν γιὰ ἄλλες ὄρεινές περιοχὲς τῆς χώρας, ἐθεώρησα σκόπιμο νὰ παρουσιάσω αὐτὴ στὴν Ἀκαδημία.

Ἡ μελέτη δὲ αὐτὴ ἀποκτᾷ ἰδιαιτέρη σημασία, διότι τέτοιες ὁλοκληρωμένες μελέτες γιὰ τὴν ἀνάπτυξη ὄρεινῶν περιοχῶν εἶναι ἀπαραίτητες, προκειμένου νὰ χρηματοδοτηθοῦν ἀπὸ τὸν FEOGA τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

Ἡ μελέτη, μὲ ἑκτασὴ 426 σελίδες, χωρίζεται σὲ δύο μέρη. Στὸ Α' μέρος περιγράφονται: α) οἱ φυσικὲς συνθῆκες τῆς περιοχῆς (χωροθέτηση, μορφολογία, πετρώματα, ἔδαφος, κλίμα, ὑδρολογία), β) οἱ κοινωνικὲς συνθῆκες (σύνθεση πληθυσμοῦ κατὰ ἐποχὰς καὶ διαχρονικῶς, ἀπασχόληση, πολιτιστικὰ στοιχεῖα), γ) οἱ παράγοντες πρωτογενοῦς παραγωγῆς (βοσκότοποι, δάση, γεωργικὴ γῆ, δασότοποι, λιβαδικὴ καὶ γεωργικὴ παραγωγή), δ) ἀναφέρεται ἡ σύνθεση τῆς βλαστήσεως τῶν λιβαδιῶν καὶ ἡ κατάστασις ποὺ ἐπικρατεῖ ἀπὸ ἀποψη παραγομένης βοσκησίμου ὕλης, ε) δίδονται ἡ διάρθρωση τοῦ ζωικοῦ κεφαλαίου (ἀριθμὸς καὶ κατηγορίαι ζώων — νομαδικὰ, ποιμενικὰ) καὶ τὰ λαμβανόμενα προϊόντα, στ) μελετᾶται ὁ ἐφαρμοζόμενος ἀπὸ τοὺς κτηνοτρόφους τρόπος διατροφῆς τῶν ζώων, καὶ ζ) οἱ συνθῆκες ἐμπορίας, οἱ ὁποῖες εἶναι δυσμενεῖς, διότι ἡ περιοχὴ εἶναι ἀπομονωμένη καὶ ἀπομακρυσμένη τῶν κέντρων καταναλώσεως, ἐνῶ παράλληλα ὁ τρόπος παρασκευῆς τῶν προϊόντων εἶναι πρωτόγονος. Ἀπὸ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὑπελογίσθη ἡ ἀπώλεια εἰσοδήματος διὰ τὸ ἔτος 1980 κατὰ τὰς τότε τιμὰς σὲ 10 ἑκατομμύρια δραχμὰς.

Σύγκριση τοῦ εἰσοδήματος πρὸς τὴν ἀπασχόληση τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ δίδει ἀρνητικὸν ἀποτέλεσμα σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις, ἐκτὸς ἂν δὲν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ κόστος ἐργασίας τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, ὅποτε προκύπτει κάποιον θετικὸ ἀποτέλεσμα.

Ἀπὸ τὴ διερεύνηση τῶν ὑφισταμένων συνθηκῶν ἀπὸ ἀπόψεως φύσεως τοῦ ὄρειοῦ περιβάλλοντος τῆς περιοχῆς καὶ τὴν παντελῆ ἔλλειψη ἔργων ὑποδομῆς, ἡ ἀνάπτυξη ἐμφανίζεται δύσκολη, ἡ σύνθεση ὅμως τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ ἀπόψεως ἡλικιῶν καὶ οἱ ἐκτεταμένοι καὶ ἱκανοποιητικῆς ἀποδόσεως βοσκότοποι ἀποτελοῦν

Θετικά στοιχεία. Έξ αυτών, οί μελετηται καταλήγουν στο συμπέρασμα, ότι υπάρχουν περιθώρια βελτιώσεως τών οικονομικών συνθηκών τῆς περιοχῆς.

Στό δεύτερο μέρος τῆς μελέτης περιλαμβάνονται οί για τήν ανάπτυξη στόχοι, οί όποιοι αναφέρονται: α) στήν πλήρη βελτίωση και αξιοποίηση τών βοσκοτόπων και τών γεωργικών εκτάσεων (παραγωγή σανού), β) στήν αύξηση τών ποιμενικών με παράλληλη μείωση τών νομαδικών ζώων, γ) στή συστηματική επεξεργασία τών προϊόντων και ιδίως τοῦ γάλακτος (παρασκευή τυροῦ), δ) στήν ὀργάνωση κτηνοτροφικών συνεταιρισμῶν, και ε) στή δημιουργία φορέως διακοινοτικῆς ανάπτυξεως.

Γιά τήν ἐπιτυχία τών τριῶν πρώτων στόχων προτείνεται ἡ ὀργάνωση τῆς πρωτογενοῦς παραγωγῆς (δημιουργία κτηνοτροφικών ζώων με βάση τὰ προλίβαδα, αξιοποίηση τῆς γεωργικῆς γῆς με λειμώνια φυτά, ἐκτέλεση τεχνικών ἔργων), ἐπίσης ἡ ἐφαρμογή προγράμματος γενετικῆς βελτιώσεως τών ζώων, ἡ δημιουργία ζωνῶν κρεατοπαραγωγῆς και ἐριοπαραγωγῆς, ἡ βελτίωση τών συνθηκών διαβιώσεως τών ζώων, ἡ προληπτική ὑγιεινή αὐτῶν, ἡ λειτουργία τυροκομείου και ἡ βελτίωση τών συνθηκών ἐμπορίας.

Με τὰ προτεινόμενα μέτρα ἀναμένεται πλήρης ἀπασχόληση τών ἐργαζομένων και αύξηση τοῦ εἰσοδήματος μέχρι και 100%, πού θά καλύψη τὸ κόστος ἐργασίας και θά προκύψη και καθαρόν κέρδος μέχρι και 820 δραχμές ἀνά ζῶον (τιμές 1980).

Τὰ ἀναφερόμενα διάφορα στοιχεία συνοδεύονται ἀπό παλυαριθμους πίνακας ποσοτικών συγκρίσεων, ἐπισυνάπτονται δὲ στή μελέτη σχέδια για τὰ ἀναγκαῖα τεχνικά ἔργα και πέντε χάρτες τῆς περιοχῆς (γενικός και δασοπονικός).

Ἀκόμη ἡ μελέτη περιλαμβάνει πλήρη τεχνική και οικονομική ἀνάλυση ὡς πρὸς τὰς δαπάνας και τὰ ἔσοδα με χρονική κλιμάκωση τῆς ἐπενδύσεως και συμπεραίνεται ὅτι αὐτὴ εἶναι συμφέρουσα.

Οί μελετηται ἀναφέρουν ἐπίσης τήν ἐλληνική και ξένη βιβλιογραφία πού ἔλαβαν ὑπ' ὄψιν.

Ἄν αξιοποιηθοῦν τὰ περιθώρια πού υπάρχουν στήν περιοχή Ἀγράφων, μιᾶς ἀπό τίς φτωχότερες τῆς Ἑλλάδος, θά ἐξασφαλισθῆ ὄχι μόνον ἡ παραμονή τών κατοίκων στήν περιοχή ἀλλά και μεγαλύτερη συμβολή στήν παραγωγή αἰγοπροβατοτροφικών προϊόντων.